

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2013 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2 ПП Теорія і практика виховання учнів початкових класів

спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Теорія і практика виховання учнів початкових класів: роб. навч. прогр. [для студ. спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»] / уклад. О.В. Матвієнко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 28 с.

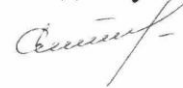
Розробник:

Матвієнко Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 03 вересня 2014 року

Завідувач кафедри початкової освіти та
методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014 рік
© Педагогічний інститут, 2014 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.....	8
<i>Змістовий модуль I. Виховний процес як система</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Особистісно орієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи</i>	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкових класів»	11
V. Плани семінарських занять.....	15
VI. Завдання для самостійної роботи.....	18
Карта самостійної роботи магістра.....	17
VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект).....	17
VIII. Система поточного та підсумкового контролю знань.....	18
IX. Методи навчання.....	20
X. Методичне забезпечення курсу.....	21
XI. Рекомендована література	
Основна.....	22
Додаткова.....	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкових класів» є нормативним документом київського університету імен Бориса Грінченка, розроблена кафедрою початкової освіти та методики гуманітарних дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для напряму підготовки «Початкова освіта» денної форми навчання.

Навчальна дисципліна «Теорія і практика виховання учнів початкових класів» займає провідне місце у системі професійно-педагогічної підготовки вчителів початкової школи. У взаємозв'язку з іншими педагогічними дисциплінами вона забезпечує науково-теоретичну й практичну підготовку до виконання професійних обов'язків вчителя (вихователя, класовода, класного керівника, куратора).

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкових класів» будуються з урахування логіки та структури педагогічної освіти. Проектування змісту навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням базових знань, умінь, способів діяльності студентів, отриманих в процесі вивчення дисципліни: «Основи педагогіки», «Історія педагогіки», «Теорія і методика виховання», «Дидактика», «Вікова психологія».

Мета навчальної дисципліни: формувати систему теоретичних знань та практичних умінь і способів діяльності, готовності до виконання виховної функції вчителя, вихователя, класовода, класного керівника, куратора; розвивати професійну компетентність.

Основні *завдання* навчального курсу дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкових класів»:

- засвоєння студентами теорії та методик виховання;
- узагальнення на міждисциплінарному рівні сутності зв'язків і педагогічних категорій;
- критичне осмислення теоретичної спадщини вітчизняних і зарубіжних педагогів з проблем виховання;
- засвоєння студентами змісту, організаційних форм і методів виховання учнів початкової школи;
- формування педагогічного мислення студентів;
- усвідомлене розуміння студентами сутності зв'язку між теорією та практикою виховання;
- формування у студентів досвіду роботи з підручниками, навчальними посібниками, науково літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати*:

- ключові категорії теорії та методики виховання, їх сутність;
- особливості сучасного процесу виховання;
- закони, закономірності, принципи виховання;

- сучасні педагогічні концепції;
- зміст виховання в сучасній початковій школі;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори впливу на її формування та розвиток;
- специфіку виховного процесу як педагогічного явища;
- методи, прийоми, засоби, форми виховання, їх характеристика;
- сучасні концепції виховання.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти *набувають умінь та навички*:

- працювати з конспектами лекцій, вести записи в робочих зошитах за матеріалами наукових джерел, складати опорні конспекти, схеми, таблиці, анотації, узагальнюючи та конкретизуючи матеріал;
- аналізувати педагогічні явища та процеси, пояснювати їх сутність, аргументуючи власну точку зору з позиції науки;
- складати, розробляти, презентувати міні-проекти;
- аналізувати педагогічні ситуації з погляду наукових підходів щодо впливу середовища на розвиток і формування особистості вихованця, ефективності взаємодії школи і сім'ї у вихованні школярів, роботи з «важкими» дітьми тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредита ECTS, із них – 22 години аудиторні (10 – лекційних, 8 – семінарських, 4 – індивідуальних занять), 3 години відводиться на модульні контрольні роботи, 29 годин – на самостійну роботу. Вивчення студентами навчальної дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкових класів» завершується підсумковим модульним контролем.

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS:</i> 1,5 <i>Змістових модулів:</i> 2 модулі <i>Загальна кількість годин:</i> 54 години	0101 Педагогічна освіта 8. 01010201 «Початкова освіта» ОКР «Магістр»	<i>Нормативна</i> <i>Рік підготовки:</i> 1 <i>Семестр:</i> 1 <i>Аудиторні заняття:</i> 22 год. <i>Лекції:</i> 10 год. <i>Семінарські заняття:</i> 8 год. <i>Індивідуальна робота:</i> 4 год. <i>Модульний контроль:</i> 3 год. <i>Самостійна робота:</i> 29 год. <i>Вид контролю:</i> ПМК

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	ТЕМА	Загальна кількість годин	КІЛЬКІСТЬ НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН					
			К-сть аудиторних годин	К-сть лекційних годин	К-сть семінарсько-практичних годин	К-сть індивідуальних годин	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. Виховний процес як система								
1	Ціннісний підхід у вихованні молодших школярів	6	2	2	-	1	4	-
2	Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи	8	4	2	-	1	4	-
3	Умови ефективності процесу виховання молодших школярів	7	2	-	2	-	4	1
Разом		21	8	4	2	2	12	1
Змістовий модуль II. Особистісно-зорієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи								
4	Сучасні підходи до виховання особистості	9	5	2	2	1	5	-
5	Психофізичне здоров'я учнів сучасної початкової школи	11	5	2	2	1	6	-
6	Особистісно-зорієнтований підхід до пропедевтики та коригування негативної поведінки молодших школярів	13	4	2	2	-	6	2
Разом		33	14	6	6	2	17	2
Разом за навчальним планом		54	22	10	8	4	29	3

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»

Змістовий модуль І. Виховний процес як система

Лекція 1. Ціннісний підхід у вихованні молодших школярів (2 год.)

Філософія людиноцентризму як концептуальна основа ціннісного (дитицентрованого) підходу у вихованні. Цінності сучасної шкільної освіти (гуманізація суспільного життя і гуманізація освіти, цінності культури, цінності громадянського виховання, цінності української національної ідеї, працелюбність і відповідальність як цінність шкільної освіти, цінність екологічного світогляду, здатність навчатися впродовж життя, мовна культура учнів як особистісна і суспільно значуща цінність, здоров'я як цінність та ін.). Покликання початкової школи.

Цінності національного виховання.

Основні поняття теми: цінності сучасної шкільної освіти, сучасні концепції виховання, базові моделі виховання, цінності національного виховання.

Рекомендована література

Основна: [1; 2; 3; 4; 5]

Додаткова: [1; 3; 6]

Лекція 2. Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи (2 год.)

Виховний процес у початковій школі як ціннісний розвиток дитячої особистості в умовах суб'єкт-суб'єктної і суб'єкт-об'єктної педагогічної взаємодії у малих і великих групах (клас, сім'я, позакласні, позашкільні об'єднання) (О.Я.Савченко). Закономірності виховання та їх характеристики (цілі і зміст виховання визначаються потребами суспільства та особистості; сприйняття особистістю виховних впливів залежить від її ставлення до вихователя; особистість позитивно реагує на виховні впливи, якщо враховуються її потреби, інтереси і можливості; виховання об'єктивно можливе і завжди здійснюється через ті цінності та потреби, які вже сформовані у структурі особистості вихованця, ефективність виховання залежить від активності його учасників та узгодженості всіх виховних впливів на особистість).

Основні принципи організації виховного процесу в початковій школі: поєднання педагогічного керівництва з розвитком ініціативи і самодіяльності виховання, безумовне позитивне ставлення до особистості, опора на позитивне у дитині, поєднання поваги до особистості дитини з розумною вимогливістю до неї, прихованість виховних впливів, систематичність і наступність виховання, єдність і послідовність вимог до вихованця, врахування вікових та індивідуальних

особливостей вихованця.

Принципи національного виховання (народність, природовідповідність, культуровідповідність, гуманізація, демократизація, безперервність, етнізація виховного процесу, диференціація та індивідуалізація, послідовність, систематичність і варіативність форм та методів виховання, інтегративність).

Основні поняття теми: психологічні механізми виховання, закономірності та принципи особистісно-зорієнтованої виховної діяльності, принципи національного виховання.

Рекомендована література

Основна: [2; 3; 4; 5]

Додаткова: [1; 3; 5]

Семінар 1. Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи. Умови ефективності процесу виховання молодших школярів (2 год.).

Змістовий модуль II. Особистісно орієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи

Лекція 3. Сучасні підходи до виховання особистості (2 год.).

Поняття про підхід у виховній діяльності як методологічну категорію: сутність, компоненти (основні поняття, які використовуються у процесі вивчення, керівництва і перетворення виховної практики; принципи як вихідні положення або головні правила здійснення виховної діяльності; прийоми і методи побудови виховного процесу).

Системний підхід до побудови виховного процесу. Діяльнісний підхід у вихованні. Особистісно орієнтований підхід у виховній діяльності. Філософсько-антропологічний підхід до виховання дитини. Синергетичний підхід як сучасна методологічна орієнтація.

Основні поняття теми: сучасний підхід, особистісно орієнтований підхід, синергетичний підхід, філософсько-антропологічний підхід.

Рекомендована література

Основна: [2; 4; 5]

Додаткова: [1; 3]

Лекція 4. Психофізичне здоров'я учнів сучасної початкової школи (2 год.).

Фізичний стан дітей. Нейропсихологічний стан дітей. Перевантаження учнів. Етика педагогічної взаємодії як основа збереження психофізичного здоров'я молодшого школяра. Можливості школи і родини у підтриманні психічного здоров'я школяра. Особливості психофізіологічного розвитку дітей шестирічного віку.

Основні поняття теми: психічне здоров'я молодшого школяра; педагогічна взаємодія; біологічна зрілість; гармонійність фізичного розвитку; працездатність школяра; лівопівкульний, правопівкульний, рівнопівкульний типи людини; дитина орієнтована на зір, дитина орієнтована на слух, кінетично орієнтована дитина.

Рекомендована література

Основна: [4; 5]

Додаткова: [1; 6; 8]

Лекція 5. Особистісно орієнтований підхід до проведення та коригування негативної поведінки молодших школярів (2 год.)

Індивідуалізація як умова особистісно орієнтованого підходу до виховного процесу. Шляхи та умови запобігання можливим порушенням дисципліни з урахуванням індивідуальних особливостей дітей молодшого шкільного віку. Заохочення і покарання як засоби педагогічного коригування. Вимоги до заохочень і можливих покарань. Причини порушення дітьми правил поведінки негативних впливів. Наукова концепція Р.Дрейкурса.

Основні поняття теми: індивідуалізація, особистісно орієнтований підхід, заохочення, покарання, мотиви учнівської недисциплінованості (привертання до себе уваги, прагнення продемонструвати владу, помста, намагання уникнути невдачі).

Рекомендована література

Основна: [2; 3; 4; 5]

Додаткова: [1; 3; 6]

Семінар 2. Сучасні підходи до виховання особистості (2 год.)

Семінар 3. Психофізичне здоров'я учнів сучасної початкової школи (2 год.)

Семінар 4. Особистісно орієнтований підхід до проведення та коригування негативної поведінки молодших школярів (2 год.)

IV. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Виховний процес як система

Семінарське заняття 1. **Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи (1 год.).**

Питання для обговорення

- 1 Цінності сучасної шкільної освіти.
- 2 Закономірності виховання та їх характеристика.
- 3 Принципи організації виховного процесу.
- 4 Принципи національного виховання
- 5 Учитель як вихователь.
- 6 Гуманізація педагогічної взаємодії.
- 7 Роль середовища у виховання молодших школярів.
- 8 Педагогічне просвітництво батьків.

Рекомендована література

Основна: [1; 2; 3; 4; 5]

Додаткова: [1; 3; 6]

Змістовий модуль II. Особистісно орієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи

Семінарське заняття 2. **Сучасні підходи до виховання особистості (2 год.).**

Питання для обговорення

1. Системний підхід до побудови виховного процесу.
2. Діяльнісний підхід у вихованні учнів.
3. Особистісно орієнтований підхід у виховній діяльності.
4. Філософсько-антропологічний підхід до виховання дитини.
5. Синергетичний підхід як сучасна методологічна орієнтація.

Рекомендована література

Основна: [2; 4; 5]

Додаткова: [1; 3]

Семінарське заняття 3. **Психофізичне здоров'я учнів сучасної початкової школи (2 год.).**

Питання для обговорення

1. Фізичний стан дітей.
2. Нейропсихологічний стан дітей.
3. Особливості сприймання навчальної інформації молодшими школярами.
4. Особливості психофізіологічного розвитку дітей шестирічного віку.
5. Можливості школи і родини у підтриманні психічного здоров'я школяра.

Рекомендована література

Основна: [4; 5]

Додаткова: [1; 6; 8]

Семінарське заняття 4 . **Особистісно орієнтований підхід до проведення та коригування негативної поведінки молодших школярів (2 год.).**

Питання для обговорення

1. Індивідуалізація як умова особистісно-зорієнтованого підходу до виховного процесу.
2. Запобігання можливим порушенням дисципліни з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.
3. Заохочення і покарання як засоби педагогічного коригування. Вимоги до заохочення і можливих покарань.
4. Причини порушення дітьми правил поведінки, негативних впливів.

Рекомендована література

Основна: [2; 3; 4; 5]

Додаткова: [1; 3; 6]

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Виховний процес як система

Тема 1. Ціннісний підхід у вихованні молодших школярів (4 год.).

1. Сучасні цінності у вихованні.
2. Цінності національного виховання.

Література:

- Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки / О.Вишневський. – 3-є вид., доопрац. і доп. – К. : Знання, 2008. – 217–238.
- Мартинюк І. В. Національне виховання: теорія і методологія / І.В.Мартинюк. – К. : ІСДО, 1995. – С. 19–35.
- Сухомлинська О. В. Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1996. – № 1. – С. 24–27.

Тема 2. Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи (4 год.).

1. Виховання гуманістичних цінностей особистості школяра.
2. Почуття успіху у вихованні особистості.

Література:

- Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18–25.
- Мартинюк І. В. Національне виховання: теорія і методологія /

І.В.Мартинюк. – К. : ІСДО, 1995. – С. 35–43.

- Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія / О.В. Матвієнко. – К. : ВД «Стилос», 2006. – С. 100–105.

- Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі / І. Червінська, С. Довбенко. – Івано-Франківськ : вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. – С. 149–151.

Тема 3. Умови ефективності процесу виховання молодших школярів (4 год.).

1. Середовище як джерело виховання школяра.
2. В. О. Сухомлинський про навчальне середовище.

Література:

- Кудикіна Н. В. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі / Н. В. Кудикіна. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2003. – С. 53–97, 218–225.

- Савченко О. Я. Навчально-виховне середовище для учнів / О.Я.Савченко // Навчання і виховання учнів 3 класу / упор. О. Я. Савченко. – К. : вид-во «Початкова школа», 2003. – С. 6–11.

- Сухомлинський В. О. Пависька середня школа / В. О. Сухомлинський // Вибр. тв.: у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 4. – С. 385–392.

Змістовий модуль II. Особистісно орієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи

Тема 4. Сучасні підходи до виховання особистості (4 год.).

1. Поняття про підхід у виховній діяльності як методологічну категорію: сутність, компоненти.

Література:

- Степанов Е. Н., Лузина Л. М. Педагогу о современных подходах и концепциях воспитания / Е. Н. Степанов, Л. М. Лузина. – М. : ТЦ Сфера, 2002. – С.83–85.

Тема 5. Психофізичне здоров'я учнів сучасної початкової школи (5 год.).

1. Наукові засади створення особистісно-зорієнтованого виховного середовища в початковій школі.

2. Вихователь і вихованець у контексті особистісно орієнтованої технології.

Література:

- Бех І. Д. Виховання особистості / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – С. 121–154.

- Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі / І. Червінська, С. Довбенко. – Івано-Франківськ : вид-во

Тема 6. Особистісно орієнтований підхід до пропедевтики та коригування негативної поведінки молодших школярів (8 год.).

1. Форми і методи взаємодії школи і родини.
2. Заохочення і покарання як засіб педагогічної корекції.

Література:

- Матвієнко О.в. Виховання молодших школярів : теорія і технологія / О.В.Матвієнко. – К. : ВД «Стилос», 2006. – С. 106-150.
- Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка / В.О.Сухомлинський. – К., 1978. – 236 с.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи спеціалістами/магістрами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
<i>Змістовий модуль I. Виховний процес як система</i>		
Тема 1. Ціннісний підхід у вихованні молодших школярів (4 год.).	Індивідуальні заняття, модульний контроль, ПМК	4
Тема 2. Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи (4 год.).	Семінарське заняття, модульний контроль, ПМК	4
Тема 3. Умови ефективності процесу виховання молодших школярів (4 год.).	Семінарське заняття, модульний контроль, ПМК	4
<i>Змістовий модуль II. Особистісно орієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи</i>		
Тема 4. Сучасні підходи до виховання особистості (5 год.).	Семінарське заняття, модульний контроль, ПМК	6
Тема 5. Психофізичне здоров'я учнів початкової школи (6 год.).	Семінарське заняття, модульний контроль, ПМК	6
Тема 6. Особистісно орієнтований підхід до пропедевтики та коригування негативної поведінки молодших школярів (6 год.).	Семінарське заняття, індивідуальні заняття, модульний контроль, ПМК	6
Разом: 29 год.		Разом: 30.

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Теорія і практика виховання»

Усього: 54 год. / 1,5 кредита ECTS, із них – 22 години аудиторні (10 – лекційних, 8 – семінарських, 4 – індивідуальних занять), 3 год. відводиться на МКР, 29 год. – на самостійну роботу.

Назва модуля	Виховний процес як система			Особистісно-зорієнтований підхід до дитини у виховній діяльності вчителя початкової школи		
Кількість балів за модуль	50 балів			76 балів		
Теми	1	2	3	4	5	6
Лекції	Ціннісний підхід у вихованні молодших школярів	Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи	Умови ефективності процесу виховання молодших школярів	Сучасні підходи до виховання особистості	Психофізичне здоров'я учнів початкової школи	Особистісно-зорієнтований підхід до пропедевтики та коригування негативної поведінки молодших школярів
Семінарські заняття	Принципи та закономірності особистісно-зорієнтованої виховної діяльності вчителя початкової школи Умови ефективності процесу виховання молодших школярів			Сучасні підходи до виховання особистості	Психофізичне здоров'я учнів початкової школи	Особистісно-зорієнтований підхід до пропедевтики та коригування негативної поведінки молодших школярів
Самостійна робота	12 балів			18 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 балів			Модульна контрольна робота 2 25 балів		
ІНДЗ	30 балів					
Підсумковий контроль	Усього – 156 балів, коефіцієнт – 2,6 – 40 балів					

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістра, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) із курсу «Теорія і практика виховання учнів початкових класів» – це вид науково-дослідної роботи магістра, що містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його виховної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст та орієнтовна структура ІНДЗ

Розробити дослідницький проект на тему: «Як удосконалити виховну роботу у початкових класах?»

Орієнтовний матеріал

Мета проекту – теоретично обґрунтувати шляхи удосконалення виховної роботи у початкових класах.

Методи дослідження – теоретичний (вивчення наукової літератури, нормативних та інструктивно-методичних документів, аналіз, синтез, узагальнення).

Напрями проекту:

3. Удосконалення виховної роботи у процесі навчання.
4. Практичне спрямування виховної роботи у позакласний час.
5. Активні методи та форми співпраці школи і сім'ї.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження. Складання плану реферату	6 балів
2	Критичний аналіз сутності та змісту першоджерел. Наведення фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності та зв'язку. Аналіз сучасного стану досліджуваної проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку досліджуваного питання	10 балів
3	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 балів
4	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо вирішення проблеми, визначення подальших перспектив дослідження	10 балів
5	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 балів
Разом		30 балів

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Теорія і практика виховання учнів початкової школи».

Магістр може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи контролю:

- **письмовий контроль:** портфоліо

- **комп'ютерний контроль:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування

- **самоконтроль:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.1-4

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Модульні контрольні роботи (1,2)	50
2	Самостійна робота	30
3	Відвідування лекцій	6
4	Робота на практичних і семінарських заняттях	40
5	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Усього: 156		Коефіцієнт – 2,6

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, вправи, завдання, реферат.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Есе, які виконує магістр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Філософія людиноцентризму.
2. Особистісно орієнтоване виховання молодших школярів.
3. Сучасні проблеми виховання молодших школярів.
4. Шляхи реалізації у виховному процесі початкової школи принципів народності.
5. Стимулювання позитивної поведінки молодших школярів.
6. Особливості використання у виховному процесі початкової школи методів формування свідомості.
7. Реалізація індивідуального підходу до учнів у процесі виховання.
8. Сучасні проблеми родинного виховання.
9. Формування у молодших школярів позитивної «Я – концепції».
10. Шляхи реалізації системного підходу у виховному процесі початкової школи.
11. Шляхи реалізації діяльнісного підходу у виховному процесі початкової школи.
12. Шляхи реалізації філософсько-антропологічного підходу у виховному процесі початкової школи.
13. Шляхи реалізації синергетичного підходу у виховному процесі початкової школи.
14. Цілісність і системність виховного процесу.
15. Створення сприятливого виховного і розвивального освітнього простору.
16. Культуротворча спрямованість виховання і розвитку дитини.
17. Діалогічність і співробітництво у виховному процесі.
18. Проектування і моніторинг результативності виховного процесу.
19. Принципи національного виховання.
20. Учитель як вихователь.
21. Гуманізація педагогічної взаємодії.
22. Роль середовища у виховання молодших школярів.
23. Педагогічне просвітництво батьків.
24. Сучасні підходи до виховної роботи.
25. Пріоритетність виховання на сучасному етапі.
26. Особливості сприймання навчальної інформації молодшими школярами.
27. Етика педагогічної взаємодії.

28. Цінності сучасної шкільної освіти.
29. Основні принципи організації виховного процесу в початковій школі.
30. Емоційне благополуччя дитини.
31. Особливості психофізіологічного розвитку дітей шестирічного віку.
32. Можливості школи і родини у підтриманні психічного здоров'я школяра.
33. Індивідуалізація як умова особистісно-зорієнтованого підходу до виховного процесу.
34. Причини порушення дітьми правил поведінки.
35. Заохочення і покарання як засоби педагогічного коригування.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

• *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

• *практичні*: вправи, творчі завдання.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, проблемно-пошукові, дослідницькі, творчі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладачів; самостійна робота студентів: з книгою, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу і мотивації до навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект завдань для підсумкового контролю).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Амонашвілі Ш. О. Маніфест гуманної педагогіки / Ш. О. Амонашвілі, Д.М.Малмаєв, С. Л. Круп та ін.; за ред. Ш. О. Амонашвілі. – Хмельницький, 2011. – 64 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
3. Концепція національного виховання // Освіта. – 1994. – 26 жовтня.
4. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія / О.В. Матвієнко. – К.: ВД «Стилос», 2006. – 543 с.
5. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти / О. Я. Савченко. – 2-ге вид., доповн., переробл. – К. : Богданова А. М., 2009. – 226 с.
6. Сухомлинський В. О. Духовний світ школяра / В. О. Сухомлинський // Вибр. тв. : у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 1. – С. 209–402.

Додаткова

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. Вишневський. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
2. Корнієнко С. М., Кодлюк Я. П. Батьківські збори у початкових класах: зміст та методика проведення / С. М. Корнієнко, Я. П. Кодлюк. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. – 144 с.
3. Мартинюк І. В. Національне виховання: теорія і методологія / І.В.Мартинюк. – К. : ІСДО, 1995. – 160 с.
4. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах / О. Я. Савченко. – К. : Магістр-S, 1997. – 256 с.
5. Сухомлинська О. В. Духовно-моральне виховання дітей та молоді: тенденції й індивідуальний пошук. – К., 2006. – 43 с.
6. Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі / І. Червінська, С. Довбенко. – Івано-Франківськ : вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. – 515 с.
7. Сухомлинський В. О. Розумове виховання / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 4. – С. 206–300.
8. Сухомлинський В. О. Павлиська середня школа / В. О. Сухомлинський // Вибр. тв.: у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 4. – С. 385–392.